

УДК 377.35:378

DUAL EDUCATION FORMAT AS A OVERCOME INCONFORMITIES AND THE DISCONNECTION BETWEEN THE EDUCATIONAL AND PRODUCTION SPHERES IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF DIRECTORS

ДУАЛЬНИЙ ФОРМАТ ОСВІТИ ЯК ПОДОЛАННЯ НЕУЗГОДЖЕНОСТЕЙ І РОЗРИВУ ОСВІТНЬОЇ Й ВИРОБНИЧОЇ СФЕР У ПІДГОТОВЦІ ПРОФЕСІЙНИХ РЕЖИСЕРСЬКИХ КАДРІВ

Shumakova S. M. / Шумакова С. М.

PhD in Art Studies, Assoc. Prof. / канд. мист., доц.

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-2269-3149>

Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv, Bursatsky desc., 4, 61057

Харківська державна академія культури, Харків, Бурсацький узвіз, 4, 61057

Анотація. Публікація висвітлює проблематику імплементації дуального формату освіти в навчальний процес фахової режисерської підготовки, що передбачає взаємозв'язок теоретичної з практичною складовою навчання як сприяння нароццуванню освітніх інновацій і принципово важливої на сучасному ринку праці конкурентоспроможності фахівців з режисури. Представлена наукова розвідка реалізує мету – аналітику неузгодженостей професійної підготовки режисерських кадрів й прогностику стратегій дуальної системи освіти (визначеної Верховною Радою України пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти в країні).

Ключові слова: підготовка професійних режисерських кадрів; дуальний формат освіти; освітні інновації, набуття фахової компетентності та конкурентоспроможності.

Abstract. The publication highlights the issues of implementation a dual format in the educational process of professional director training, what involves the relationship between the theoretical and practical components of training as the increase in educational innovations and competitiveness of directing specialists, which is fundamentally important in the modern labor market. The presented scientific research realizes the goal - analytics of inconformities in the professional training of directors and forecasting strategies of the dual education system (identified by the Verkhovna Rada of Ukraine as a priority direction for the development of higher education in the country).

Key words: professional training of directors; dual format of education; educational innovations, acquisition of professional competence and competitiveness.

Вступ.

В єдиній освітній структурі з моменту старту освітніх реформ в якості неоднозначного предмету дослідницьких розвідок виокремлюється дуальна освіта (від лат. dualis – подвійний), що поєднує навчання здобувачів в освітніх закладах з набуттям ними певної кваліфікації (навчанням на робочих місцях в установах, організаціях, підприємствах професійної сфери). Запровадження дуальної форми освіти природним чином наближує теорію до практики, і є однією з

найпрогресивніших форм набуття фахової компетентності й професійного розвитку здобувачів освіти – майбутніх спеціалістів ринку праці з його наявними запитами сучасності.

Фокус авторської дослідницької уваги зосереджується на проблематиці фахової режисерської підготовки в контексті зростаючої актуальності дуальної форми навчання, що виявляє потужний мотиваційний потенціал, підвищує шанси працевлаштування майбутніх фахівців з режисури на підґрунті мінімізації неузгодженостей і розриву виробничої й освітньої сфер у підготовці професійних кадрів.

Метою представленої наукової розвідки постає аналітика й прогностика стратегій впровадження дуальної системи освіти (визначеної Верховною Радою України однією з основних форм та пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти в країні) в професійну підготовку режисерських кадрів.

Слід констатувати, що зростання професійної культури у вимірах опанування фаховими компетентностями, згідно з Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті, Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2023–2032 рр., законом України «Про освіту» (2017 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.) та іншими законодавчими документами, є ґрунтовим напрямом розвитку освіти сучасності. У середньостроковій перспективі в Україні дуальна модель освіти, що має зайняти важливе місце, вбачається передумовою суттєвого підвищення якості професійної підготовки затребуваних соціумом трудових ресурсів.

Міністерство освіти і науки України в партнерстві з Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта, Державною установою «Науково-методичний центр вищої освіти та фахової передвищої освіти», Українською Асоціацією Маркетингу, Федерацією роботодавців України створює умови поширення дуальної форми здобуття освіти.

У рамках системи підготовки кваліфікаційних кадрів стало актуалізуються ініціативи із запровадження дуальної форми здобуття освіти в закладах фахової вищої та передвищої освіти як експеримент, що проводиться Міністерством освіти і науки України з 2019 р. Наказом МОНУ від 15.09.2021 № 991 «Про

внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 15.10.2019 № 1296» змінено склад учасників експерименту: значно розширено перелік закладів освіти, спеціальностей та підприємств-партнерів.

Згідно із законодавчими документами, дуальна форма здобуття режисерської освіти, передбачаючи поєднання процесу теоретичного навчання в освітньому закладі з практичним закріпленням знань безпосередньо на робочому місці, наданому стейкхолдером з метою набуття режисером бажаного кваліфікаційного рівня.

Прерогатива практико-орієнтованої підготовки професійно компетентного фахівця з режисури як практичне навчання на базі стейкхолдера реалізується в процесі тісної співпраці з роботодавцем, що уможливорює формування у здобувача освіти бажаної єдності знань і професійних навичок, досягнення тонкощів та нюансів режисерської професії.

Слід підкреслити, що дуальне навчання кореспондується з розвитком трудового потенціалу й потребами ринку праці у висококваліфікованих фахівцях (навіть поки у вигляді експерименту, в рамках якого бізнес може покращити якість освіти).

Підводячи підсумки, варто акцентувати, що на основі аналітики неузгодженостей й прогностики стратегій дуальної системи освіти у фаховій режисерській підготовці визначено: завдання вітчизняного експерименту полягає в напрацюванні методологічних підходів до організації навчання за дуальною формою здобуття освіти в якості конструктивної і для системи освіти, і професійних перспектив здобувачів, що вимагає адаптації наявного зарубіжного досвіду до українських реалій

Національний контекст фахової режисерської підготовки у вимірі дуального формату здобуття освіти виявляє протиріччя між:

– об'єктивною потребою соціуму в сучасній професійній адаптації майбутніх спеціалістів та фактичним станом повної відсутності будь-якої розробленості аспектів проблеми професійно-зосередженого дуального формату навчання у підготовці фахівців сфери сценічного мистецтва;

– потенційними можливостями освітнього процесу професійної адаптації майбутніх фахівців сфери сценічного мистецтва в рамках дуальної освіти у спільній взаємодії вищого навчального закладу та організацій і установ культурно-мистецького профілю та нинішньою відсутністю ефективних способів їхньої реалізації.

Крім того, повноцінне впровадження дуальної форми освіти в професійну підготовку майбутніх фахівців сфери сценічного мистецтва нині ускладнено цілою низкою обставин.

По-перше, мова йде про нерозробленість організаційно-методологічних засад реалізації практичної частини професійної підготовки (тобто, на базі навчального закладу); по-друге, про неуточненість співвідношення відсоткових показників теоретичної та практичної складових професійної підготовки; по-третє, про відсутність виявлених причин складнощів реалізації дуальної системи освіти; по-четверте, про невизначеність механізмів її впровадження, що розгортає в цілому цілісність компонентів проблемного поля.

Водночас дуальне навчання уможливлює нарощування освітньої інноватики, перманентне оновлення змісту професійної освіти, інтенсифікацію адаптації до змін ринку праці, росту рівня професіоналізму та конкурентоспроможності фахівців з режисури із сучасним мисленням, вмотивованих на досягнення власних творчих і бізнес-цілей.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>

3. МОН Дуальна форма здобуття освіти: результати другого року пілотного проєкту URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/dualna-forma-zdobuttya-osviti-rezultati->

drugogo-roku-pilotnogo-proyektu

4. Наказ Про внесення змін до наказу МОНУ від 15.09.2021 № 991 URL: https://nmc-vfpo.com/wp-content/uploads/2019/09/nakaz-mon-991-15.09.2021-zminy-do-1296-1_compressed.pdf

5. Наказ МОН щодо впровадження упродовж 2019-2023 років пілотного проекту з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти за обраними спеціальностями в вищій та фаховій передвищій освіті, від 15 жовтня 2019 р. № 1296. URL: <http://surl.li/izxj>.

Статтю надіслано:

© Шумакова С.М.